

СЕЛО ГОРЊА КАМЕНИЦА

Горња Каменица је старопланинско, ратарско-сточарско сеоско насеље збијеног типа, смештено на обалама Горњокаменичке реке и Трговишког Тимока. Од најближег града, Књажевца, удаљено је 17 километара. По легенди првобитно насеље на овом простору налазило се на левој обали Трговишког Тимока и звало се „пусто трговиште“. Много људи живећи на овом простору, страдало је од куге. Једна од две преживеле породице се из тог „Пустог Трговишта“ (породица деда Меје) преселила на десну обалу Тимока, заузела обрадиву земљу и формирала насеље под називом Каменица (да људи буду чврсти као камен, штитећи се од разних болести).

Прича о Горњој Каменици, као једном од села општине Књажевац, може се чути у само неколико кућа, с обзиром да у њему, у односу на некада, тренутно живе две породице са осталим мештанима. Уколико пролазите кроз село (село се налази на регионалном путу Књажевац - Кална, ка Старој планини) вреди запазити пар кућа, иако у њима живи по један, највише два становника, те куће, чак и оне порушене чине праву музејску атракцију јер свака од њих носи богату историју.

Мени позната историја почиње у Првом светском рату, јер један од најстаријих мештана рођен је давне, 1932. године. У њиховим причама можете чути посете Руса, Немаца, Бугара. Свака од ових војски пролазила је кроз ово село, неке од њих су остављале занимљиве приче, а друге трагичне догађаје. Руска војска је пролазила са пуно поштовања према мештанима, молећи за помоћ, тражећи само неопходно. Многи мештани су пристали на било какву помоћ, и због значаја тако велике војске и помало због страха.

Неки од војника, остајали су за живота у Горњој Каменици. Немачка војска контролисала је помало мештане, бојећи се да неко не носи оружје и слично, ипак њих су се плашила углавном деца, старији су били сигурна да војска, уколико је испоштујете, испоштоваће и она вас. Без обзира на занимљиве догађаје, децу која су се некако привикла на њихово присуство, немачка војска је, уз дужно поштовање, оставила и пар застрашујућих догађаја. Они су били само показатељи, да војска заслужује поштовање и да се неки ред мора поштовати. Неки од мештана поседују дивне приче и занимљиве догађаје о њиховим сусретима. Ипак, најстрашније последице остављала је бугарска војска. У разговору са било ким у селу, можете сазнати застрашујуће приче насиља над мештанима. Оно што након њих остаје, јесте страх у костима, за неке породице и трауматични догађаји, за село остаје познато место стрелјања.

Следеће приче којих се мештани сећају, јесу заправо поласци у школу, учење. Они су, за време Првог светског рата, писали кредом на таблицама (крижуљама), од књига носили букваре, читанке, историју. Књиге су носили у плетеним торбама, а од гардеробе пртене кошуље, чакшире, бошче, од ципела вунено-кожне опанке. Након рата, гардеробе је нестало и оно што људи памте, јесте гардероба на тачкице, узимана у задрузи. Од хране,

у мало богатијим породицама, ничега није недостајало. Хлеб се правио од мешаног брашна, брашна јечма, оваса, ража и пшенице. У слободно време деца су углавном обрађивала пољопривреду, мало ко је имао времена за купање у Тимоку или игру крпењачом.

Један од најчешћих питања било је заправо најчешћи обичај, удадба тј, женидба. Брак је наравно договоран, најчешће су се спајала деца и породице које су се најдуже познавале, гледало се спајање са породицама које су у мираз могле донети велико имање. Уколико је у кући било више деце, девојке би одлазиле, али одлазили би и момци у куће у којима би се женили како би у кући остао један домаћин. Из тог разлога се бирала богатија породица. И поред тога што деца нису имала право гласа, стварани су успешни бракови из кога су се рађала деца. Одрастање је такође један од битнијих аспекта човека, с тога је то било једно од водећих питања. У време ратова и година преживљавања, родитељи су бринули о новцу и како обезбедити што бољи живот, Ретко можете видети дете у кућама тих година које из школе није ишло на њиву. Требало је новца и тражио се што бољи посао. са не завршеним школама, које су многи као такве имали, било је потребно понекад и више од једног посла. Касније, већ научени, људи су своју децу учили да се школују, удају из љубави. Каменица је својевремено имала задругу, дом (у коме су се одржавале прославе), кафану, пекару, продавнице.

Касније, деца одрасла у Титово време (по некима златно доба) чинила су да Каменица заживи. Фирме у Књажевцу су радиле, те је било и људи који су у Каменици лагодно живели, а отворане су и новије кафане, постојала је чак и продовница у којој се могло купити све од игле до локомотиве. Бомбардовање овог села прошло је лагодно, мештани нису осећали никаквих последица. Можда из разлога што је ситуација у Камници тих година била лагодна.

Извештај урадила:
Милица Цветковић